

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben.			
Egy évre	10 kor. — fill.	Egy évre	16 kor. — fill.
Fél évre	5	Fél évre	8
Negyed évre	2	Negyed évre	4
Egy óra	—	Egy óra	1
Egyesszám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**

Felelős szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**

Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasabos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

Mehet.

Debreczen, aug. 11.

Horvátországban megbukott. Megbukatta az erőszakossága, a jogtalan uralma, a kegyetlen zsarnoksága. Nyomában vér és börtön járt mindenütt. Lánczok csörögtek a hova elért mindenható keze.

És mikor mindezekért onnan távoznia kellett, akkor a bécsi politika elküldötte a nemzet nyakára, hogy hadd tanítsa meg ezt a nemzetet is, úgy mint a horvátokat.

No hát most már látjuk, hogy milyen okosok a bécsi politikai körök. Ravaszok, kegyetlenek, rosszindulatuak, de ostobák és szamarak.

A bán pedig méltó hozzájuk, mert tudatlanul jött ide. Se a viszonyokat, se az embereket nem ismerte.

Azt gondolta, hogy Horvátországgal egy huron pendülünk. És velünk ép úgy el lehet bánni, mint a horvátokkal. Kezdette az alkudozásokon, azután ravaszkodott és próbálgatta a törvény kijátszását, majd az erőszak politikájára sandított és végre belekeveredett abba a hinárba, amelyet a Kaszinó, az ellenzék elpusztítására készített.

Most már benne van abban a gyanuban, hogy tudott a vesztegetésről. Igaz, hogy a háttér homályos körvonalakban látszik és nem nyilvánvaló, hogy milyen forrásból eredt a pénz, mellyel megkezdték a vesztegetés alacsony munkáját. De annyi bizonyos, hogy a forrás bőségesnek ígérkezett. Akik belefogtak a komisz dologba, nyugodtak voltak, hogy dus kamat kínálkozik. Százvezrek állottak rendelkezésére, sőt azt lehet sejteni, hogy egy pár millió korona elköltéséig sem riadtak volna meg a lelkes hazafiak, ha elérhetőnek kínálkozik a teljes cél.

És ime, ez az alapja annak, hogy a közönség már megalkotta a maga ítéletét. Meg is alkothatja, ha abból indul ki, ami kétségen felül áll, hogy Szapáry László gr. nem volt és nem lehetett elhatározva az egész költségnek saját vagyonából való fedezésére. A kik ismerik a volt fiúmei kormányzót, tökéletesen kizártnak tartják ennek a lehetőségét. Ha még elhinnének is annyit, hogy úgy százezer kor erejéig elment volna a különczködése

Szapáry L.-nak, magasabbra semmiképp sem taksálják az áldozatkészségét.

Kellett e szerint lenni háttérnek és a háttérben kellett lenni kincseknek, a melyek rendelkezésre állottak az esetre, ha sikeresen folytatódik a vesztegetés.

Kétségtelenül ez a logikus magyarázat fűzhető csak a történetekhez és a parlamenti vizsgáló-bizottság kihallgatásainak eredményéhez. És bármennyire óvatosok, sőt látszólag valószínűek voltak is a kormányelnök vallomásai, az összeköttetések számai észrevehetőek voltak ugyszólván minden mondatában. Annaira okvetlenül észrevehetőek voltak még a bizottságon kívül messze olvasó közönségnek is, hogy észreveszi a kormányelnöki magas állás kompromitálását.

Ennyi pedig éppen elég arra, hogy Khuen-Héderváry grófnak el kelljen hagynia a fórumot. Annál inkább, mert úgy is el kellett volna hagynia. Száz bünnel szolgált rá erre már rövid miniszterelnöksége óta is, sőt rászolgált már azelőtt a báni székben elkövetett vétkeivel.

Izgatón, bántón, hogy ne mondjuk: botránkoztatón hatott a jövőse és az, ahogy jött, ahogy megkezdte kormány szervező és parlamenti működését. A miniszterelnöki helyen töltött idejének minden órája valóságosan végzettszerűleg hozta, halmozta és fokozta a bajokat és a veszedelmeket és ma már ott vagyunk, hogy beláthatatlanok a következtetések, ha mielőbb félre nem megy a nemzet utjából a volt horvát bán, a ki maga a sötét veszedelem.

És menjen is Isten hírével. Elég volt már a zavarból a szenzációból, az izgalomból, a mit elkövetett rövid politikai szereplése alatt.

A bánnak a bánhoz hasonló politikai karaktereknek már nincs talaja Magyarországon, a hol istennek hála a nemzeti eszme, a nemzeti törekvések egyre erősebben domborodnak ki és követelik azt a létjogot, a melyből czudar kezek megfosztották, megrabolták. Századokig türt a nemzet és várt a nagy pillanatra. Elérkezett. Itt az ideje, hogy megragadjuk! A bán csak menjen isten hírével!

„A máramarosi zsidókról“.

Írta: **Hamvai Lajos dr.**

I.

Ezen nagyérdemű és mi vidéki állapottainkra is fontossággal bíró cikket a „Máramaros“-ból vettük át:

E czim alatt folytatja a „Máramaros“-multheti vezércikke azt az érdekes cikksorozatot, a melyet e lapok Kaffka Lászlónak tulajdonítva közöltek.

Az allitóltagos Kaffka-memorandum helyesen állapította meg azt az igazságot, hogy a mult század közepe táján ide tömegesen bevándorolt zsidók szarmata szokásokat és erkölcsöket hoztak magukkal, a melyeket több okból nem bírtak eddig levetni. Először is kultura tekintetében alacsony fokozatú népek közé kerültek, másodsorban sokkal nagyobb tömegben jöttek be, semhogy az assimiláció megtörténhetett volna, végre a magyar állam eddig sokkal gyengébb volt, semhogy képes lett volna magyar kulturát terjeszteni még olyan népek között is, a melyek századok óta itt laknak, annál kevésbé olyanok között, a melyek csak rövid ideje élvezik e haza levegőjét.

Czikkiró ur azért a lassu folyamatért a zsidó intelligenciát teszi felelőssé.

E vádjában az igazság csak látszólag van mellette. Nemi joggal magamat is ez intelligenciához számítom; engedje meg tehát a cikkely írója, hogy a kérdéshez hozzá szóljak.

Tehetem ezt a beavatott ember tárgyismeretével és az idegen elfogulatlanságával. Helyzetemnél fogva ugyanis jól ismerem a viszonyokat; másrészt: én az Alföldről kerültem ide, tehát lényegesen más eszmekörben nőttem fel. Emlékszem gyermekkoromból, hogy nálunk a zsidók között is Máramarosról valami szertelenül komikus fogalmak voltak közkeletűek. Ha valami különös elmaradottságot akartak kifejezni, akkor azt mondták, hogy máramarosi zsidó. Ők persze a máramarosi zsidót csak abban az alakjában ismerték, a mint őt a fat és söt szállító tutajos képében látták.

Ezzel elletetben a huszti rabbit, néhai Schick Mózeszt úgy emlegették, mint a zsidó tudományosság megtestesítését, az éles elméjű, szerény és türelmes rabbi mintaképét. Azok, akik fiaikat a zsidó tudományok misztériumaiba akarták beavatni, ide küldték őket a rabbi elébe és innen tudásuk betetőzése vegett Pozsonyba az akkortájt híres és nagytekintélyű Scheiber nevű rabbi elébe.

Ebből az következtetem, hogy a zsidó tudományosság e két nagynevű képviselőjében bizonyos kongenialitás volt; a miből viszont azt következtettem, hogy chaszidizmus, ez a kellemetlen szarmata szekta-ág, akkor a zsidó tudományokban jártas férfiak között Máramarosban sem volt elterjedve. Mert Pozsony ott a Nyugat határszélén mindig úgy szerepelt, mint a hiű, de a mellett európai világnézetű zsidóság fészke. Azt hiszem tehát, hogy akkortájt (a 60-as, 70-es évekről beszélve) itt kétféle

zsidóság volt: az egyik az orosz paraszthoz hasonló külső és belső életet élő paraszti zsidó és a másik a huszi és pozsonyi jesikvából (a rabbinak régi skolasztikus rendszerű iskolája) kikerült nem művelt ugyan, de művelődéssel szemben nem ellenséges indulatu hitű zsidó, aki a kisebb-nagyobb mérvű csereberéből élt. Asszimilációról, a keresztyén társada omhoz való simulásról akkor még szó sem lehetett, mert az emancipáció csak 67-ben következett be és így még nem történt meg az a kiválasztás, a melyet a szabad pályára való lépés lehetőségénél fogva az iskolák látogatása eredményesített. A 70-es évek elején jelentős fordulat állott be a zsidók felekezeti szervezetében és helyzetében.

1869-ben ugyanis a zsidók kongresszust tartottak, melyben rendkívül heves és szenvedelmes viták után országos szervezeti szabályzatot alkottak maguknak és pedig olyant, a mely a kongresszuson többségben levő haladók törekvéseit juttatta diadalra.

Ebben megtartottak ugyan a községi szervezetet, de a kerületi elnökségekkel, évenkénti kongresszusokkal némi hierarchiai elemet is vegyítettek bele. Minthogy pedig zsidó papnevelő intézet létesítését is elhatározták, a melyben egyetemi képesítésű és doktori oklevéllel ellátandó papok voltak nevelendők: ez az ugynevezett hitű zsidókat csatasorba állította.

Ezek a zsidók a vallás ősi tisztaságát feltették a modern műveltségben felnevekedő papságtól. 100 egynehány pap jött össze és ezek egyházi átok alá helyezték a „megtévedt eretnekeket”. Báró Eötvös Józsefnek rajongó idealizmusától volt akkor terhes a liberalizmus ege. Az pedig nem engedte meg a lelki kényszert, még ha azzal nemzetcélt kellett volna is elérni. Megszületett tehát az 1871. november 15-én kelt rendelet, a mely megengedte, hogy az orthodoxok („hittörvényhű”-eknek nevezi a rendelet) külön szervezkedjenek. Megtörtént tehát a szakadás a zsidóságban. A két tábor mint „anyaszentegyház és eretnek” állott egymással szemben. A zsidóság azon része, a mely mohón tódult az iskolákba, mindinkább növekedett; és az ott szervezett nemzeti és keresztyén műveltséggel eltelve, mindinkább távolodott bensőségeiben és külső társadalmi körülményekben a maradiaktól.

Áthidalhatatlan lett a szakadék a két tábor között.

Az élet forogtagja mindig több és több elemet szakított el a maradiaktól; és akik onnan egyszer elszakadtak, azok nemcsak hogy nem tértek vissza, hanem elvesztettek minden befolyást a régi körben maradtakra.

De hát nem volt elég a két párt: akadtak számosan, akik az arany középuton maradtak. Se kongresszisták (haladók), se orthodoxok nem akartak lenni, hanem maradtak in status quo ante. A liberalizmus úgy követelte, hogy ezekre se lehessen lelki kényszert gyakorolni, megadták tehát nekik is a szervezkedésre való jogot. Így lett az egységes szervezet helyett, a melyet a kongresszisták el akartak érni, háromféle szervezeti zsidóság.

A mely községben már megtörtént az elválás, ott békeességben megéltek egymás mellett. Egyik nem törődött a másikkal. De ahol forrongásba volt az elválás gondolata, ott a legadázabb harcok dúltak a községben.

Az orthodox tábor mindinkább kevesbedett. Valami különös lelki folyamaton mentek keresztül. Érezték, talán öntudatlanul, hogy a nemzeti eszme és műveltség hullámcspásait lelkük ősi sziklája, az elkülönző hit, már alig bírja sokáig elviselni.

Hozzáálltak tehát annak megerősítéséhez.

Odafordultak tehát a lengyel és orosz forráshoz, amely azelőtt is ellátta a világot azzal a nedűvel, a mely kérget von az emberi agy körül, hogy abba a felvilágosodás eszméi valahogy bele ne hatolhassanak. Bejöttek a misszionáriusok, csodatévő papok, sakterek és dászkalok képében és kezdődött az antireformáció.

A társadalmat mozgó nagy eszmék történetének folyamata sokszor ismétlődik a történelem folyamán.

A mint a keresztyénység történetében a reformációt nyomán követte a jezsuitarend megalakulása és akezióba lépése, azonképen követte a zsidók reformációját a chaszidim rendjének előnyomulása. Mindakettőnek egy volt az alapgondolata: „az ősi hitnek megvédelmezése a tévelygő tanok ellenében.”

A geográfiai helyzet hozta magával, hogy a bevonuló sereg első stációit a Beszkidek és Ejszakkéleti Kárpátok aljában találta.

Igy lett Munkács és Sziget a zsidóság Kalksburgja és Kalocsája. Csakhamar meghódolt Huszt, a hol Schick Mózes halálával meghalt a józan orthodoxizmus, hogy feltámadjon a szarmata zelotizmus.

Virágzásnak indult Szaploncza, Bussyaháza, Sziget és a melyek több megye zelotainak olyan bucsujáró helyei lettek, mint Maria-Pócs a görögkatholikusoknak.

Erintkezés folytán a ragály meglehetősen gyorsan és jó messzire terjedt. Bereg, Ugoesa, Máramaros, Szatmár, Hajdu és Szabolcs ma telítve van ilyen zelotákkal.

Mielőtt tovább mennék fejtegetésemben egy különös jelenségre hívom fel az érdeklődő közönség figyelmét.

Szinte törvényszerű biztossággal állapítottam meg azt a tényt; hogy a chaszidizmus majdnem kizárólag ott és odáig terjedt, a hol görög katolikus magyar-oroszok laktak.

Igy Hajduvármegyében Nanás, Dorog; Szabolcsban, Ujfehértó, Nagykálló, Oros, Pazany, Gyulaj; Szatmárban Hodász azok a községek, a hová Balogh Pál módjára szólva a zelotizmus „nyelvhatára” kitolódott. — A társadalmi jelenségek — akarmint szidják Piklert és Somló Bódogot, — csakolyan törvényszerűségnek vannak alávetve, mint az egyéb természetű jelenségek, valamint ezeknek megvannak a maguk okai, azonképen megvannak a másikkal is.

Érdekes ez a jelenség és érdemes arra, hogy azzal hivatásos folkloristák foglalkozzanak. Talán nem járok messze az igazságtól, ha azt mondom, hogy a két felekezet között valamelyes lelkirokonosság van. Mindkettő Szarmata eredetű és valási életük annyira urra lett egész lényükön, hogy lelkületük ugyszólván csak a vallással, helyesebben a vallást szolgáló külső czeremóniákkal van megtelve.

Ez a közös tulajdonság eredményezi azt, hogy egymás iránt különös türelemmel vannak.

Eddig a kérdésnek csak történelmi részét tárgyaltam; a dolog érdeme már csak a jövő cikkelyekben következik.

Debreczeni adórendszer a török uralom alatt.

Irta: Zoltai Lajos.

Debreczen városának 13–15 ezer főnyi népessége hordozta a török uralom terheit és nyögte a császári és királyi labanczok sarczoltatásait. A lakosok minden rendes és

rendkívüli közszolgáltatást adóalakjában teljesítettek. Adóigazgatás, kivetés, behajtás és beszéd egészen a tanács autonom joga. A szultáni és fejedelmi kincstarak által a várostól követelt adóknak alapját, az adóztatás tárgyát a tanács jelöli ki és határozza meg a felvetés tárgyát, a tanács osztja szét az adókötelesek között az adó contingenst, szedi be az adókat, de engedményeket is tehet és leírhatja a behajthatatlanokat. Joga van évközben is vetni fel rendkívüli adókat, amelyek tabori élések és eszközök előállítására vagy sarczok kifizetésére szükségesek.

Az e korszakból fennmaradt számadás vizsgálatok két rendbeli adót említenek, úgy mint az élés és szerződött adót; de mindkét adónak összegét egyetlen eset kivételével mindig együtt, összefoglalva tüntetik ki. Megkülönböztetik továbbá a vagabundusok (jövevények és bujdosók) és a külsőházak adóját.

Ez utóbbiak alatt az ide-en illetőségűek és az innen elszármazott polgárok birtokában lévő házakat, malmokat, szőlőket értették. Ezek között találjuk Nógrádi Mátyás püspök házat is 1676–1682. között.

Adó alapul állandóan a vagyont, még pedig inkább az ingó, mint ingatlan vagyont vették, ami természetesebb és igazságosabb tárgya a megadóztatásnak ott, ahol az egyének házas telkén kívül alig van más ingatlan, hanem a polgár közvagyon képező földet él ekével és legelő jószággal, — a magán vagyon legnagyobb részét pedig ingók, mozduló javak alkotják. A debreczeni adórendszernek ezt a sarkalatos elvet kifejezi a szárazmalmokról hozott 1665 évi tanácsi határozat, amelynek értelmében, akiknek a városban házas telken kívül malmok is vagyon, hogy ez után külön-külön ucczaszert is fizessenek — nem illik* mivel értékre szoktuk felvetni az adót.* Szejdi járasakor is a felvetett roppant sarczot kinek-kinek értéke után szedte be a tanács.**

De mimódon történt az érték megbecsülése? És mi volt az adókules, — az érték ama százaléka, amelyet a civisnek adóul kellett fizetnie a vagyonából? Minden igyekezetünk kárba vészett, hogy e fontos kérdésre biztos feleletet adjunk.

Idevonatkozólag sehol egy feljegyzés. A fennmaradt néhány számadás és adóvizsgálás egybevetéséből sem sikerült megfejtenünk az értékbecslési eljárást, sem az alkalmazottadókulesot. Utóbbi valószerűleg egy gyakran használt kifejezésben kell keresnünk, amely külféle változatokban ismétlődik ugy a tisztek számadásainál, mint olykor a tanácsi jegyzőkönyvekben és az 1680–1685. évekről vezetett naplóban. Amott így:

Adó 32 (1676-ban). Adófelvetés 30 (1677-ben). Felvetett adó Nro. 28. (1679-ben) stb. Emitt a következőképen: „A tiszteletes Tanács végzése: új adót, ugymint 20 fel kell vetni” (Jkv. 1669: 247). „A tanácsnak tetszett 28 adó exeigaltatása” (Jkv. 1677: 512.). „A t. tanács az eddig lévő 25 adót neveli öttel és így 30 adó rendeltek.” (Diarium 1681. jun. 12). „Az elébbi 30 adóhoz 3 adó vettek a sok expensakhoz és szükségekhez képest” (Diarium 1683. augusztus 17.). „A t. tanács a sok rendkívül való expensakra rendkívül 2 adót (Diarium 1683. nov. 13.)

Mindezeknél valamivel többet fejez ki ez a feljegyzés: „Senatus conclusit (a tanács elhatározta): adót kell felvetni fl. 25.” (Jkv. 1668. Jan. 3. 225.) Ebből látjuk, hogy a fentebbi számok ugyanannyi forintot jelentenek. Csak azt nem tudjuk, milyen érték után járt most 20, vagy 25, máskor 30–35,

* Jegyzőkönyv 1665. decz. 17. 232. l.

** Szücs J, Debr. tört. II. 530. l.

1868 végén pedig, Carafa járásakor 100 frt, avagy az évközben esett adófelvetéseknél 2, 3, 5 frt.

Az adóvizsgálásokból annyival kevésbé lehet ezt megfejteni, mert 1., az év száman kívül egyéb idő, (évszak és hónap) nincs rajtok kiteve; 2. pusztá neveknél és dénárookban, forintokban kifejezett adótételeknél egyebet nem tartalmaznak. 3. nem az összes, hanem csak az ugynevezett szerző dött adókat találjuk meg benne; tehát az élés adókat nem.

Példának okáért ide igtatjuk az 1675 évi alsójárási adóvizsgálásból a 12. oldal következő jellemző részletét:

Füles János fl. 25.
Igaz Gáspár d. 75.
Bona István d. 25.
Bona Jánosné fiastul d. 25.
Bona János d. 15.
Oláh György fl. 375.
Szántó András fl. 50.
Szabó Mihály fl. 1.
Bojti Benedek d. 40.
Kovács Ferenczné fl. 50.
Oláh István fl. 375.
Török Mártonné d. 80.
Kismarjai Istvánné d. 60.
Botos Miklós d. 25.
Szabó Kelemen fl. 50.
Baranyai György fl. 150.

(Folyt. köv.)

A hazai selyemtenyésztés érdekében.

Irta: Dr. Hegedűs Pál.

Ha édes hazánk felvirágztatásának alapkövéhez csak egy porszemmel is járulhatunk elegendőleg meg lézünk jutalmazva az öntudatunk által.

Magyarország mezőgazdaságának egyik kiegészítő része az állattenyésztés lévén, elodazhatatlan szüksége forog fenn annak, hogy e tekintetben mindazon tényezőket felöljünk, melyek bennünket; a hasznosan jó vedelmező házi állataink észszerű kultiválására vezetnek.

A mezőgazdaság, az állattenyésztés, az ipar, a kereskedelem, mely már ekkoráig is az állam védőszárnyai alatt, mindinkább fejlődésnek indult, összegezük állami életünk anyagi jóllétét, boldogulását s annak daczára, hogy Magyarország népessége kizárólag mezőgazdasággal foglalkozik, különös gondot kell fordítanunk az ipar fejlesztésére is, melynek keretébe, méltán sorolható a hazai selyemtermelés; a nemzetgazdasági iparág, mely már eddig is oly nagy lendületet nyert, ha annak alapja a szederfák, mentül bővebb területen lesz elő állítva igen szép jövedelmet fog adni úgy az egyes, szegény sorsu családoknak, valamint magának az államnak is.

Ha figyelemmel kísérjük az országos selyemtenyésztési főfelügyelőnek évenként a földművelésügyi miniszterhez való jelentését, eléggé meggyőződhetünk azon indokolt mozzanatokról, melyek a hazai selyemtenyésztés életrealizálásáról tanuskodnak. E jelentésekben a statisztikai adatok kitüntetése szerint, az 1880-ik évben e nagy horderejű feladat elvállalásakor 1,058 termelő családnak 10,131 klgm és 71 dk beadott selyem gubóért 22,125 korona és 32 fillér kifizetett, a termelők száma évről évre szaporodván, két év ized mulva, tehát 1900-ik évben már 87,825 termelő családnak 1.354.118 klgm és 10 dk. gubóért kifizetett 2.517,267 kor. és 32 fillér, nem számítva ide az ország

különböző helyein létező gyárakat a hol 1901-bgn 4664 munkásnő 384,840 koronát keresett.

Második éve már, hogy Debreczenben a mult 1902-ik évben az ideiglenes felügyelőség által ugyan de rendszeresen megkezdődvén a gubók beváltása. úgy a mult, valamint ez évaen is csekélységem lön megbizva a bizalmi férfiúi teendőkre elvállalására, s mint ilyen lelkiismeretesen számolhatok be azzal, mely szerint a mult évben 77 tenyésztő 876 klgm gubót hozott a beváltó helyiségbe, amidőn azoknak előttem történt lemérése után ugyan az nap, vagy esetleg a többi napokon egyenként a mint gubóikat a lemérésre behozták, a hivatalos kimutatás szerint a helybeli kiadó hivatalnal az összes termelőknek kifizetett 1691 kor. és 22 fillér, nem számítva ide a vármegye rendezett tanács városaiban s a községekben, valamint a gazdasági tanintézetben termelt s beszolgáltatott gubókért az esedékes pénzösszeg kifizetését.

E folyó 1903-ik évben, midőn az ideiglenes felügyelőség helyett, most már rendes felügyelőség lett alkalmazva, a tenyésztés még nagyobb lendületet vett, annak daczára mely szerint a tenyésztőket nagyban akadályozta a sok esőzés, valamint a szederfák elégtelensége.

A tenyésztők közt legelső sorban emlithető meg Gulyás József vasuti gépész, ki a beszolgáltatott kifogástalan gubókért 146 koronát és 48 fillért keresett, voltak azonban többen olyanok, kiknek 50, 60, 70 korona s még ennél is többet kerestek volt, ha azonban az idő viszontagsága, de különösen a szederfák elégtelensége gátolag nem akadályozta volna a tenyésztőket, fáradságuk után még nagyobb sikert érhetek volna el. Később azonban mindinkább meg lesz könnyítve a tenyésztők eljárása. A tanakadatlan buzgaimu főfelügyelő ur, mint már eddig, úgy a jövőre nézve is minden lehető el fog követni a hazai selyemipar tekintetében, hiszen már ezidén 2181 darab állami szederfa lett kiültetve s a város körül 2200 darab még kiültetésre vár, midőn így néhány év mulva, a selyem tenyésztés nálunk még nagyobb lendületet nyerhet s ha itt végre a selyemtenyésztés alapjául a szederfák kiültetése évről évre nagyobb tért hódít, ha azok a törvényhatósági közutak körül nagyobb részt kiültetve lesznek, midőn úgy Hajdúvármegye, valamint a többi szomszédmegyék is, versenyezni fognak majd a tenyésztésben, az alföld eme fővárosában gubó és fonóraktár felállítása lesz kilátásba helyezve, midőn az állam a selyemtermelési palotát felépítendő, hoi azután a selyemtermelési művelet körül több százra menő munkás fogja a kenyerét megkeresni.

Gróf Széchenyi István a „Selyemről“ című munkájában 1840-ben így nyilatkozik: „Kimerithetlen szederfák ültetése, ápolása, fentartása hazai kötelesség ha kötelesség a honi gazdagulás s ekkép a nemzeti erő minden s még legkisebb forrását is megnyitni s csak egyik mezejét a hazai iparnak parlagon hagyni bün s ha kötelesség mindenek előtt oly tárgyat mozdítani elő, melynek haszna nem egyes kiváltságokra háramlík egyedül, hanem jólékonysága mint a napsugár mindenkit egyenlően érint. Legyen csak elég szederfalevél, s a többi bizonyosan el nem marad.“

Ezek szerint ha hazánk mezőgazdaságán s az állattenyésztésen kívül a gyáripar is mindinkább előtérbe lép ha a filoxera által annyira tönkre tett szőlőink, mely már eddig is oly szép lendületnek örvend, egészben restaurálva lesz ha hazai selyem iparunk annyira elő fog haladni, hogy az itt termelendő nyers selyem, hazánkba fog fel dolgoztatni, hogy ama sok milliók melyek

mitőlünk külföldre a selyemért kivándorolnak idebent maradván, nem csak, de esetleg a szomszéd államok egyike vagy másika is tőlünk fog vásárolni, a jövő nemzedék megelégedetten felvirágozottnak fogja látni a Széchenyi és Deák hazáját Magyarországot.

Két dal.

I.

Sárgul már az ezüst nyárfa,
Hullajtja a levelét.
Könnyem is hul. Siratom én
Megcsalt szívem szerelmét.
Fáj-e az a falevélnek,
Ha ágától elszakad?
Mint ahogy fáj a lelkemnek,
Szivedhez nőtt hű szívemnek,
Hogy szeretni nem szabad.

Csillagos ég! Fáj-e neked,
Ha lehull egy csillagod?
A harmattal talán lehullt
Csillagodat siratod.
Olyan sötét az én lelkem,
Mint a sötét éjszaka.
Rajta csak egy csillag fénylett,
Az is lehullt, semmivé lett...
Szerelmem szép csillaga.

II.

Tudom én, hogy szivedben
Nincs irántam szánalom.
Azért mégis egyre jobban
Szeretlek én, angyalom.
Mint ahogy a rét virága
Szeretve néz a napra,
Pedig érzi, hogy elfonnyad,
Hogy elhervad miatta.

Messze, fent a sötét égen
Fénylik az én csillagom.
Hej, de sokkal messzebb van a
Szived tőlem galambom!
Olyan vagy te, mint a csillag,
Beragyogod lelkemet.
De lehozni, de elérni
Nem tudlak én tégedet.

Dóczy József.

NAPI HIREK.

A kirásy születésnapja.

Augusztus 18-ikán lesz királyunk születésének 73 ik évfordulója. Ezt a napot Debreczen hatósága minden évben megszokta ünnepelni. A 73-ik évforduló alkalmával augusztus 18-ikán híven a régi szokáshoz istentiszteletek lesznek az összes hitfelekezetek templomaiban. Az istentiszteleten részt vesz a városi tisztviselőikar és a törvényhatósági bizottság Puky Gyula főispán vezetésével. A meghívó tegnap készült el s pár nap mulva expedálni fogja a polgármesteri hivatal. A gyülekezés a városházán lesz. Innen indul a menet reggel 8 órakor az ev. ref. templomba, a ref. templomból 9 órakor a róm. katolikus templomba, 10 órakor pedig a Deák Ferencz-utcai izr. templomba. A menet elrendezése hasonló lesz az elmúlt évekhez. A főispán, polgármester és a tanács disznagybarban jelenik meg mind a három isteni tisztelen.

Az ásványvizek megadóztatása.

Tegnap jeleztük, hogy a főszámvevő a tanács megbízásából javaslatot dolgozott ki az ásványvizek megadóztatására nézve. Ezen közleményünkbe számhiba csuszott be. A főszámvevő ném 40—45000 koronára teszi az ebből befolyó jövedelmet, hanem 15-20 ezer koronára. Különben, mint értesülünk, emiatt az adó miatt az ásványviz nem lesz drágább, mert literenként csupán 1 fillér adó fizetést hoz javaslatba a főszámvevő, ami egyáltalában nem drágítja az ásványvizeket.

A városházáról.

Vecsey Imre főjegyző, polgármester helyettes tegnap kezdte meg szabadságidejét. A főjegyző két hetet Budapesten tölt el két gyermeke mellett, kiket ott gyógykezelnek.

Eljegyzés.

Blaskovits Mihály eljegyezte Polgár Erzsikét.

„Adat” gyűtés a műhelytelepen.

A magyar államvasutak debreczeni műhelytelepéről lapunkban megjelent igazságok, melyben feltartuk, hogyan bántak ott a munkásokkal, milyen előnyökben részesülnek az idegen munkások a magyar munkásokkal szemben, nem a legkellemesebben érintik a műhelytelep vezetőségét. Az ártatlanul elüldözött Jakab Gyula kárpitos hozta nyilvánosságra azokat a szomorú viszonyokat, melyek ott uralkodnak. Természetesen a műhelytelep vezetősége tart attól, hogy ezeknek az eseteknek felderítésére mégis csak megindul a vizsgálat felsőbb helyről. Ettől pedig úgy látszik fáznak ezek az urak. Mert ahelyett, hogy nyíltan szemé közé néznének a vizsgálatnak és adatokkal czáfolnának meg azokat a súlyos vádakat, melyeket Jakab Gyula a nagy nyilvánosság előtt a vezetőség, de különösen a felügyelő ellen felhozott, bosszúra gondolnak. A vádló Jakab Gyulát akarják befeketíteni. A felügyelő „adatokat” gyűjtöt Jakab Gyula ellen. Összeirták, hány ízben büntették. Ezzel azonban ezek a jó urak nem elégszenek meg. Gyűjtik még az adatokat Jakab Gyula ellen, abban az irányban is, — milyen a családi élete, hányszor perlekedett a feleségével, kiknek udvarolt nős ember létére, kutatják magánéletét, magándolgait. Ezekre vonatkozólag gyűjtik az adatokat, hogy majd annak idején, ha vizsgálatot indítanak ellenük, előállhassanak Jakab Gyula ellen összeszedett mindenféle magán ügyeket, családi dolgokat tartalmazó vádirattal: nézetek urak, lehet-e hitelt adni ilyen ember szavának, ki ellen ilyen adathalmaz van együtt. Így gondolkozik a vezetőség és így akarja a maga hibáiról, hazafiatlan ténykedéseiről a figyelmet elterelni. Ez azonban aligha fog nekik sikerülni, mert jól tudjuk, ha az igazgatóság tényleg vizsgálóbiztost küld ki az itteni szomorú állapotok megvizs-

gálására, a munkások feltárják a valót és bebizonyítják, hogy a Jakab Gyula által felhozott állításokat nem lehet azzal lerontani, hogy „adatokat” gyűjtenek ellene.

Siketnémák felvétele.

Melegen ajánljuk a szülők figyelmébe az alábbi felhívást, melyet a debreczeni siketnémákat gyámolító-egylet igazgató-tanácsa bocsátott ki. A Siketnémákat Gyámolító-Egylet Debreczenben folyó évi október hónap első napjaiban nyitja meg a siketnémák iskolájának első osztályát és abba 12—16 növendéket vesz fel. Felvételére a 7—15 éves siketnéma fiúk és leányok szülei, vagy gyámjai folyamodhatnak. — A kérvény bélyegmentes, fentnevezett egylet igazgató-tanácsához czimzendő; beadási ideje: folyó évi szeptember elseje; helye: Debreczen, városháza. I. em. 7. sz. szoba. Személyes jelentkezés nem szükséges, a kérvényhez azonban a következő mellékletek csatolandók: 1. születési anyakönyvi kivonat; 2. tisztviselői bizonyítvány arról, hogy a gyermek siketnéma és hogy siketnémaságán kívül egyéb fogyatkozása van-e, vagy nincs? 3. himlőoltási bizonyítvány, mely a tisztviselői bizonyítványban is benne lehet; 4. hatósági kimutatás a családi és birtokállapotról; (hány családtag van és a családnak milyen értékű birtoka, mennyi keresete és mily jövedelme van?) 5. segélykérés esetén szegénységi bizonyítvány; 6. ha önköltségesnek jelentkezik a növendék, kötelezvény arról, hogy szülei évenként — 8 éven keresztül — legalább 200 korona ellátási díjat fizetnek, vagy pedig, hogy a gyermeknek Debreczenben való ellátásukról saját maguk gondoskodnak és hogy a szükséges ruhazattal ellátják. — E kötelezvény az illető községi előjárásig azon hiteles záradékával látandó el, hogy a magát kötelező kötelezettségének eteget tud tenni. A folyamodványhoz szükséges mellékletek 2., 4., 6. számú nyomtatványai a folyamodvány benyújtási helyén megkeresésre díjtalanul kaphatók. A felvételnél előnyben részesülnek a Debreczen városi és Hajdúvármegyei siketnémák, továbbá a kiknek szülei évenként a 200 korona ellátási díjat megfizetni, vagy gyermekeiket sajátmaguk ellátni, vagy ellátásba adni és ruházni képesek. A felvett siketnémák nyolcz évi képzési idő alatt megtanulnak hangos szóval érthetően beszélni, írni, olvasni, számolni, vagyis mindazon ismereteket elsajátítják, melyek az életben való boldogulhatásra elengedhetetlenül szükségesek. E mellett a lányok kenyerüket megkeresni tudó varrónőkké képeztetnek ki, a fiúk pedig az ipari pályára előkészítetnek.

Könyörület szivű asszonyok

Jóakarataiba ajánljuk Szücs Sándornét, a Margit fürdő volt massirozónőjét. (lakik Ajtó u. 26. sz. alatt.) A szerencétlen asszony négytagu családjával el van hagyatva. Ő volt családjának a kenyérkeresője, de teljesen munkaképtelenné vált s hónapok óta ágyban fekvő beteg. Gyógyfürdőbe kellene mennie, de nincs költsége. Ezton is felkéri Debreczen nemesszivű hölgy közönségét, segítsenek rajta, hogy megjavulhasson. Ma reggel Cs. I. urnó küldött szerkesztőségünkbe 2 koronát Szücsné részére. Az adományokat kérjük Szücsné fentjelzett lakására küldni, de szerkesztőségünk is készséggel juttatja el rendeltetési helyére.

Turista diákok itthon.

Julius 3-án három debreczeni gimnazista Papp Ernő, Váncsa Dezső és Váncsa Károly indult el gyalogszerrel Debreczenből

a Berezes Erdélybe. Az ifju turisták a szép Erdély északi részét szándékozták bejárni. Egy hónapig voltak távol Debreczentől és ezalatt az idő alatt csakugyan megtették uti programjukban jelzett turista utat. A három kis diák tegnapelőtt érkezett haza szinte gyalogszerrel nagy utjáról. Valamennyi jó kondícióban van s az ut szépsége arra indította őket, hogy jövőre Erdély nyugati részét járják be gyalog.

Meteor az időről.

„Meteor” írja: Augusztus havának csomópontjai: 11., 13., 16., 21., 22., 24., 25., 28., 29-iki napokra esnek. Ezészen állandó időjárást nem várhatunk, bar nyarunknak, viszonyítva az eddigi hónapokhoz, augusztus lesz a legmelegebb hónapja. A 11-iki csomópont hatása kőreban újra melegebbre van kilátásunk, de viharos, zivataros jelleggel, amidőn a július 29 én átfordult foltok is visszaérkeznek, ha addig tönkre nem mennek s ezt követőleg az időjárást állandóbbá, melegebbé teszik, ugy, hogy 13-át követőleg egész a 21—22. csomópontok hatásköréig állandó meleg időjárásra van kilátásunk. A hónap utolsó harmada újra változatos lesz, de meleg jelleggel, hol a csomópontok már inkább csak zivataros, viharos időt hoznak, mely rövid ideig tart, mint huzalmasabban tartó hűvös időt és esőt. Augusztussal meglesznek a gazdák elégedve, ahol esetleg jégkarokat nem fog okozni időjárásával. Az emberi indulatokra és szenvedélyekre legfőképp a 11-iki, 24. és 28-iki csomópontok hatnak igazgatólag. Ha e megfigyelesekre statisztikai adatokat gyűjtenek, vagy csak kutatólag visszafelé keresnek azokat, azonnal egy oly halmozatot kapnának ez adatoknak, hogy csakhamar kétségtelenné válnék a kettő összefüggése és az ember belső világának, szervezetének e természeti jelenségekkel való kapcsolata.

A nábob végzete.

A néhai Bagi József hírével vetélkedett Ujhelyi Lipót hodmezővásárhelyi nábob hire. Szinte csodálatos módon, Amerikához illő gyorsasággal szerezte össze millióit és dugszagdag földesur lett olyan helyen, ahol a birtokforgalom a legkonzervatívabb, a szerzés a legnehezebb; a dus magyar Alföldön. Gazdaságán kívül még csak egy tulajdonsága tette országszerte ismertté: a fukarsága. A töméntelen adoma, amely róla kering közzajon, mind e szinte nevenséges fősvénységén alapszik. Most azonban komor, tragikus eset veszi szárnyára nevét. A gazdag miliomost, aki kamatainak piczinyke részét sem költötte el soha, agyonlőtte egy adósa, kinek egész évi termését akarta ekszekváltatni. A gyilkosság tegnap reggel történt Medgyesházán, Békésesaba közelében. Az adós Marék János kisbirtokos volt, józan életű, dolgos ember. Régebbideje tartozott Ujhelyinek, aki már nem akart tovább várni s végrehajtást kért ellene. A szorongatott ember kérve-kérte a miliomost, hogy érje be a buzája lefoglalásával s hagyja meg a kukoricáját. A nábob azonban nem könyörült meg rajta, ami ugy kétségbeejtette a boldogtalan embert, hogy revolvert fogott rá s nyakszirtan lőtte. Ujhelyi összerogyott s nyomban meghalt. A gyilkossá lett adós önként jelentkezett a csendőrségen.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazok, kik néhai Fonó Mihály 48/49. honvéd tüzemester végtisztességételen megjelentek s szives részvétüket nyilvánították, különösen a 48/49-iki agghonvédek, a debr. tűzoltótörsület, a debr. önálló munkás be-

tegegélyző pénztár igazgatósága, fogadják ezuton is hálás köszönetünket. A gyászoló család.

A válság.

A kormány bukásával megindultak a találgatások is a leendő miniszterelnök személyére nézve. Apponyi, Lukács László, Wekerle, Széll, Csáky és Szögyény Matich László személyére áll előtérben.

Szögyény megbízatásáról ma meglehetősen hutározottsággal terjedtek el hírek. De Lukács László pénzügyminiszter miniszterelnökségéről is sokat beszéltek. Táplálta az erre vonatkozó véleményeket Lukács ischli utazása és hogy a pénzügyminiszter ma a képviselőház folyosóin igen sokat tanácskozott az ellenzék vezérfiaival, köztük Kossuth Ferenczcel és Polónyi Gézával is.

Apponyi Aibert gróf jelöltsége szintén nagyon tartja magát, de ellene igen hevesen dolgoznak a régi szabadelvűek s állítólag már szervezkedtek is Apponyi miniszterelnöksége ellen. Vannak olyanok is, akik azt állítják, hogy a király újra meg fogja bizni Széll Kálmánt a kormányalakítással.

Khuen-Héderváryt bizonyos körökben ma szintén újra kezdték emlegetni. Arra azonban senki sem tudott válaszolni, hogy miért lenne a bán két hét múlva a válság megoldására alkalmasabb, mint ma?

A félhivatalos „Budapesti Tudósító“ a következőket jelenti: Mint értesülünk, a király e hét végén Gödöllőre érkezik, a hol a magyar kormányválság végeztéig fog időzni. A meghívandó parlamenti vezérférfiakat azonban a király valószínűleg a budai királyi várpalotában fogadja.

A király valószínűleg csütörtökön érkezik Gödöllőre. Pénteken reggel a fővárosba jön és a budai várpalotában kihallgatáson fogadja a meghívott magyar politikusokat.

A „Bud. Tud.“ jelenti: Amint értesülünk, Ő Felsége szerdán érkezik Bécsbe. Erre a napra előreláthatólag Khuen-Héderváry Károly gróf magyar miniszterelnök is Bécsbe megy, hogy Ő felségének megtegye a helyzetre vonatkozó előterjesztéseket. Ezután Ő Felsége több napi tartózkodásra Gödöllőre érkezik. Amint halljuk, Andrassy Gyula gróf is azon politikai vezérférfiak közt lesz, akiket Ő Felsége meg fog hívni.

A kormánypartban azt hiszik, hogy Ő felsége ismét kísérleti kabinetet fog megbízni. Még egyszer megkísérli, lehet-e nagyobb nemzeti engedmény nélkül boldogulni.

Egy Apponyi—Darányi—Wekerle kabinet — sokak hite szerint — minden árnyalatot kielégítene.

Kolossváry Dezső, a honvédelmi miniszter ma kijelentette, hogy nem vállal többé miniszteri tárczát. Neki teljesen elegendő volt hat hét arra, hogy eljusson oda, a hova Fejerváry báró két évtized alatt eljutott.

A részeg feleség.

A „Székesfehérvári Friss Ujság“-ban olvassuk a következő közérdeku nyilatkozatot:

Nagyérdemű közönség!

Miután alulírott neje Szkuchlits Jánosné több ízben annyira megfélemedezett magáról a sok szeszes ital élvezése után, hogy olyan állapotban vagyok, hogy azt sem tudja: fiu-e vagy leány, fetreng a földön, hetekig is családját otthagyja, hitelt és adósságokat csinál vendéglőben, boltokban s mindenütt. Aki tebát pénzt kölcsön ad, árut vagy italokat ad neki, kijelentem, hogy sem ő, sem pedig én azt soha ki nem fizetem, mit is kérek figyelembe venni.

Szkuchlits János.

téglásmester a Schmiedt-telepen.

Csak természetes, hogy a férj megunja az olyan feleség kisedés játékait, a kőről nem lehet tudni, hogy fiu-e vagy lány?

Dienes Márton nyomában.

A Dienes szökése ügyében ma azt adja hírül a rendőrség, hogy Dienes okirathamisítás és család büntettéeri köröztette az egész kontinensen s a külföldi hatóságok energikus kitartással lesték a szökevény nyomát. — Ketségtelenül megállapították, hogy Dienes Márton Berlinből szeretőjével együtt eljutott Angliába és Londonba aug. 5-én érkezett meg. A rendőrség a külföldi hatóságok értesítése folytán nyomról-nyomra megállapította Dienes Márton szökésének irányát. A fővárosba augusztus 3-án este érkezett meg Hegyi Jenő, aki Dienes Berlinbe elkérte s a vallomásából kiderült, hogy Dienes Amerikából szóló hajójegyhez jutott Berlinben. A hajójegy Hegyi und Frau névre volt kiállítva. A hajónak, melyre Dienes jegye szolt, Liwerpoolból kellett indulnia.

A főkapitányság, a berlini hatóságok utján értesítette a liwerpooli rendőrséget, hogy Dienes tartóztassa le és a Majestik hajót, a melyre jegye szolt, kísérje figyelemmel. Liwerpoolból megjött a távirati értesítés, hogy a szökevény a nevezett hajón, amely a liwerpooli kikötőből augusztus ötödikén indult el, nem utazott el, hanem jegyét ott atiratta a Cedrik nevű hajóra, mely augusztus 7-én indult el Liwerpoolból. A liwerpooli rendőrség elfogta Bolgár Lajost, aki Dienes kíséretében volt s akit Dienes szeretőjével, Geiger Gizellával együtt ismeretek fel. Dienes Liwerpoolból eltűnt, elhagyva kíséreit. A Bolgár Lajos elfogatásáról szóló értesítést tegnapelőtt este kapta meg a b.-pesti főkapitányság és nyomban értesítette a liwerpooli rendőrséget, hogy Dienes nyomozását ne hagyja abba. Bizonyosnak látszik, hogy ezuttal helyes nyomon jár a rendőrség és remélhető, hogy Dienes Márton egy-két nap alatt kézrekerül, mielőtt Amerika földét meglátná.

Angelotti mulatóban

ma kezdik meg a 3 amerikai excentrikus Roxoni fivérek csak rövid szereplésüket, bámulatba ejtő csodálatos kaczagtató mutatványokat fognak produkálni, továbbá ma lépnek fel először Halbini kitűnő akrobaták, azonkívül ma először Tell-lövés humorisztikus jelenet, Bodrogi és Rétei kedvelt komikusok új műsorral mutatkoznak be, Komlóssy Emma az igazgatónő nővére szellemes kupléival, bájos megjelenésével már első este megnyerte a nagyérdemű közönség tetszését. A félreismert vőlegény kitűnő kaczagtató bohózat. A régi tagok is kedvetjei a közönségnek és a közönség kellemesebb szórakozó helyet aligha talál most Angelotti jeles mulatójánál.

Popper Dávidné

okleveles szülésznő lakása Debreczen, Hatvan utca 31 sz. az udvarban.

Az iszákosság terjedése és az ivási szokások.

Irta: Dr. Burger Péter.

III.

Előbbi közleményemben fenti czim alatt az iszákosság elterjedésének egyik fő-okáról; a szeszes italoknak a családi szentélybe hatolása és a nők közötti hódításáról irtam; most pedig annak másik mintegy az előbbiből folyó okáról a gyermekek ivásával kívánok foglalkozni.

Tudni való, hogy amily mérvben a szeszes italok a családoknál és kivált a nőknél tért hódítanak ugyanoly mérvben találunk fogyasztokra a gyermekeknel is. Hiszen csak természetes, hogy a gondos anya, aki legtöbb esetben közvetlen apolója, nevelője és őrzője gyermekeinek nem fogja elvonni tőlük azt amit maga szeret és jónak vél legyen az bár valamely szeszes ital is.

Regibb időben, mikor még a szeszes italok drágábbak, ritkábbak, nehezebben hozzáférhetők és az emberek különösen a nők józanabb életűek voltak; tehát a szeszes italok még nem tartoztak éppen a mindennapi élvezeti cikkek közé: bizonyára ritkábban és akkor is csak a vagyonosabb családoknál, hol a költségkinéles nem jött számba juttattak a szeszes italokból a gyermekeknek is, de ma sajnos oda fejlődtek viszonyaink, hogy csaknem minden osztály gyermekeinek is naponta jut belőlük.

Már csecsemő korukban anyjuk vagy dajkájuk tejével szivják azt magukba, mert hiszen kísérletileg bebizonyított tény, hogy a megivott szesz (alkohol) rövid idő alatt még pedig nem csekély százalékban átmegegyen a tejbe.

Azt is tapasztalatból tudjuk, hogy amint jártányi ereje van a gyermeknek, nem csak a kocszmába, boltba szokás őket küldeni itallért; de el is veszik sok szülők magukkal és akkor ha másként nem a szülő poharából isznak egy-egy kortyot.

Azt is tudjuk és látjuk, hogy a vagyonosoknak a Cognacot, szegénynek a pálinkát a tejben adják a gyermekeknek. A pálinkával itatott czumpli a munkás gyermekének kezében sem ismeretlen csilapító és altató eszköz.

Igaz ugyan, hogy mindez a legjobb szándékban történik azon hiszemben, hogy evvel erősítik, fejlődésükben elősegítik a gyermekeket, de hát ez tévhit, melynek fenállásában fenartás nélkül vallom, fő bűnös az orvosi kar.

Hogy ne lenne a gondos szüle szentül meggyőződve a bor, sör, cognac üdítő, erősítő tápláló hatásáról, ha napnap mellett hallja és látja, hogy ön magának is, gyermekének is ha beteg ezt rendeli az orvos. Nem is habozom kijelenteni, hogy sajnos, az orvosi karnak ez által az iszákosság hallatlan mérvű elterjedésében nagy része van. Helytelen ismeretből az alkohol élet-tani hatásának, avagy saját szenvedélyes rajongásukból a szeszes italokért, dobták-e orvosaink a nagyközönség közzé a szeszesitalok tápláló erősítő üdítő és tudná a fránya minő jó és üdvös hatásairól szóló tévtanokat: nem kutatom, de magát a tényt constátalom.

Ma már mindenesetre beállott a reactio és alig találunk képzett orvost, aki minden tudása és ékesszólásával ne küzdene e tévhit ellen, de én óhajtaudónak tartanám, ha ennél is tovább menve az orvosok még a gyógyszerek rendelésénél is tekintettel lennének az alkohol tartalmu szerek lehető kiküszöbölésére.

Soha el nem évülhető nagy érdeme Dr. Demme, a gyermekgyógyítás Berni egyetemi tanárának, hogy hatalmas tudásával figyelmeztette az orvosi kart, a szeszes italok élvezeteinek óriási veszedelmeire a fejletlen gyermeki szervezetnél.

A gyermekeknek úgy mondja 5-ik élet évükig szüleik és apóik által erősítőül tévesen adagolt napi 3-5 grammnyi cognac vagy aszszu bor, hosszasan folytatva már zavarólag hat a táplálkozás rendes menetére. Idült ingert okozva a gyomor és bél nyákhártyáinak ez által a gyomorsav növelését vele gyomor és bélhurutot eredményez.

Különösen káros azoknak tejben vagy más ételen vagy evés közben adagolása, mert ez által közvetett kór is háramlik t. i. eme nélkülözhetetlen tápszerektől való undora a gyermekeknek.

A szeszes italok által a fehérnye-móhón és helytelenül emésztetnek fel, míg a szénhidrátok, mint cukor és liszt tartalmú eledelék csak hiányosan, vagy éppen nem; pedig jól tudjuk ezek szolgálnak leginkább a szervezetnek különösen izmok, csontok, inaknak stb. megerősítése kiépítésére. A súlyos gyomor és bélhurut, rossz táplálkozás aver elfajulása mirigy daganatok szóval scrophule jár, súlyos veszedelmével, melyeket itt elsorolni táján fölösleges. Főleg az egyéb súlyos bajoknak felsorolása is az ily idült alkohol mérgezés következtében mint, vese, szív, máj stb. megbetegedései, de a kevesbbé súlyos és aránylag igen korán beálló tünetekre még is fel hívom a szülők figyelmét. Így mi hamarabb gyenge és verszegények lesznek az ily gyermekek és az ily sápadt és vezna, a fejlődésben elmaradt gyermekek hülésekre és ragályos betegségekre, különösen tuberculózisra való hajlamuk növekszik azon arányban, mint ellentállóképességük csökken. Feltűnő az ily gyermekek növésben is mennyire vissza maradnak, az angolkór miatt, a mely többnyire kisebb nagyobb mérvben erőt vesz rajtuk.

Legnagyobb sérülést szenved azonban a szeszes italok élvezete következtében a gyermekek agy és idegrendszere. Amint tudjuk, hogy felnőttéknél ezen működési zavarban nyilvánul leghamarább és leg-súlyosabban a szesz mérgező hatása, úgy nagyon természetes, hogy a gyenge, növésben, fejlődésben levő gyermekek emez igen érzékeny szerveire csak annál gyorsabb, melyebb és tartósabb hatással kell lenni.

Tényleg gyermekeknek gyakran igen súlyos agy és ideg bántalmakat észlelnek az orvosok aránylag igen csekély alkohol adag után is, de folytatódagos rendszeres ivásnál gyakoriak a görcsök, sőt az eskór is. Igen érdekes alkohol mérgezési eset leírását találtam egy magyar orvosi lapban 1899-ből hol bizonyos dr. A Fried, 4 éves csecsemőnél pálínkás borogatások folytán (csikarás ellen) beállott alkohol mérgezés esetet írta le. Delirium Szemens esetekről 4-5 éves gyermeknél is sokat olvashatunk valamint más súlyos agy és gerincz bántalmakról iszákosság folytán.

Mindene súlyos bántalmak azonban hála az égnek még ez ideig ritka nevezetes kivetelek; de annál tömegesebben, seregesebbül találjuk gyermekeknek az alkohol behatása alatt fellépő, — idegzavart mint idegességet, neurastheniét és hysteriát. Erre mondja Demme. „Némely tanuló 12 és 15 életéve között ideges, ingerlékeny, gyengeséget mutat, főfajás, szivdobogás, álmatlanság, lehangoltság és más ily deprimáló tünetekről panaszkodik; avagy együgyű tompultságot, energia hiányt árul el a környezettel szemben. Kiegészíti pedig e képet az illető rövid emlékező képessége, szokatlan almatlansága és bagyadtsága.“

Mi orvosok mindannyian tudjuk, hogy korunkban az idegesség már az iskolás gyermekeknek kezdődik. Bizonyára az iskola sok káros befolyása mellett igen fontos szerepe jut azok előidézésében a szeszes italoknak. Dr. Demme vizsgálódásai és kutatásai alapján írja, hogy a tanuló ifjúságnak ideges része többnyire kevés kivétellel vagy iszákos szülők gyermeke v. maga valamely módon alkohol hatása alatt áll, az az többnyire rendszeresen iszik kora ifjúságától. Az ital eleinte csupán az agy intellektuális, szellemi képességeit csökkenti és mivel az így meggyengülve az iskolai mai sokoldalú feladatait megoldani nem képes vallik a tanuló idegessé felélenkké a túlterhelés folytán.

Igy ítélnék más gyermek orvosok is. Dr. Emerich Nürnbergi gyermek orvos így vegzi egyik előadását a természet vizsgálók ülésén. „Az idegesség és neurasthenia halatlan mérvű terjedésének az ifjúságnál, éppen a mindennapi még oly kis és higitott bognac bor v. sör adag megszokása az oka és az ma már nem csupán a felsőbb körök szomorú előjoga, hanem sajnos egészen általános csapása a társadalom minden rétegének.

Sokat és soktól hajjuk az iskolák túlterhelését okolni ez irányban, de ügyeljünk rá és meggyőződhetünk, hogy a szeszes italok által meggyengült gyermek agy képtelensége a szellemi munkára és ennek folytán a gyermekek legtöbb esetben szórakozott és figyelmetlen volta képezik az okot.

Tuczek elmekörtan tanára morburgban írja: „Az oly élvezeteknek idő előtt engedélyezése gyermekeknek, melyek csak a későbbi kort illetnék meg sokkalta nagyobb mérvben oka a gyermekidegesség terjedésének minden másnál — még az iskolák ugynevezett túlterhelésénél is, melyet oly gyakran bünbaknak használnak.

Az agy fejlődésében rejlik az egyén egész jövője; de a fejlődő agyra igen kárkonyan hat a szeszes ital, valamennyi zavaró, bénító zsongító hatásaival.

Tudományunk úgy tanítja, hogy az első, a 6 és 7 életév és a fejlődési kornak 18-22-ig; tartó időszak az ok midőn legtöbbet fejlődik az agy és éppen ez okból ez időszakban minden káros befolyásolása az agynak legszomorubb hatással lesznek az egyéni, erkölcsi és értelmi kifejlődésére.

Kevesbbé nyilvánvaló; de messze kiható nagy horderejű az ifjúságra és annak családjára, sőt magára a társadalomra nézve is a szeszes italoknak az ifjúság erkölcsi érzékét és más erényeit zsongító bénító hatása is. Az iváshoz szokott gyermek és ifju, az agy mérséklő, irányító góczainak benulása folytán zabolatlanul követi szenvedélyeinek parancsait. Nem riad vissza oly könnyen, nemtelen, erkölestelen szenvedélyek sőt bűnös cselekedetekről sem, míg végre meghasonlik önmagával és öngyilkos lesz.

Nem a vallás erkölcsi nevelés hiánya az oka többnyire az ifjúság erkölcsi züllésének, bűnös cselekedeteinek, hanem az alkohol csak az alkohol.

Szóval összegezve mindebből láthatjuk, hogy a fejlődésben levő gyermek és ifju szervezetben fokozott mérvben káros a szeszes italok még legkisebb adagjainak élvezete is. Hogy testileg, szellemileg és erkölcsileg egyaránt romlásba sodorja őket az ivás.

Mindeme károknak, melyeket a szeszes italok magukra gyermekekre gyakorolnak még veszedelmesebb a rendszeres ivással a gyermekekbe oltott hitt a szeszes italok nélkülözhetetlen és szükséges voltában, Mert ez egyik fő oka az iszákosság rohamos terjedésének korunkban.

Mert ha igaz, hogy az ember a szokás rabja, mennyivel inkább rabja az oly szokásnak, melyet gyermek éveitől belé oltanak. Van e hatalom, van-e tudomány ékesszólás, mely őt e megrögzött szokástól többé elterelni képes lenne. Nem, ezerszer nem!

Vakon mennek el az emberek a szeszes italok mértéktelen élvezetének ezernyi és ezernyi káros következményei mellett, ügyet se vetnek a család és társadalomban okozott kimondhatatlan anyagi, erkölcsi és testi károokra, melyek uton-utfelen elibük akadnak.

Rájuk illik ma a bibliai mondás: van szemük, de nem látnak; van fülük, de nem hallanak.

A gyermekkori megszokáshoz járul még az emberek utánzási vágya, mint igen fontos tényezője az iszákosság terjedésének. A legtöbb ember nem azért issza, mintha kívánná, vagy szomjazná a szeszes italt, sőt a legtöbb esetben az első pohár ital ép oly rosszul esik, mint az első szivar. A legtöbb ember csak azért iszik, mert más iszik; de ha egyszer meg szokta az ivást, úgy arra alkalom mindig akad.

Az emberek isznak a viszontlátás öröme és a válás bánatára. Isznak ha éhesek az éhség csilapítására és isznak ha jó laktak az emésztés előmozdítására. Isznak a hideg ellen, hogy felmelegedjenek, a meleg ellen, hogy lehűljenek. Isznak az álom ellen, hogy ébren tartsák magukat, az álmatlanság ellen, hogy aludjanak. Isznak örömmükben, isznak bánatukban. Isznak születésnél a keresztelőn, lakodalmon és temetéskor. Szóval isznak, mindig csak isznak, mindenhol, minden időben minden alkalommal mert így szokás, ez a divat.

Különösen elhárapódzott mindenféle ünnepélyeknek társadalmi, politikai és hazafiasnak egyaránt ivásban, mintegy kötelezett végzésé, valamint a valósi ünnepeknek templom helyett korcsmákban, vendéglők és kávéházakban eldorbézálása.

E sajnálatos ivási szokások és mintegy kötelező ivási kényszerek képezik a szeszes italok kábító zsongító hatásával az iszákosság terjedésének legfőbb okát, minden egyéb annyira hangoztatott társadalmi nyomor és keresetnélküliség, elégedetlenség stb. csak hitvány segédeszközök a kapzsi érdekeltek által előmozdított korhelységnek, sőt nagy részt inkább annak következményei, mint okai.

Nagyszebentől Vizaknáig és vissza.

(Levél.)

Igy nyári időben Vizaknára járunk ki fürdeni. Ki a zöld tóban fürdik, ki a Tökölben. Az elsőben vagy 12% a só, az utóbbiban 25%, minél fogva az elsőbe még csak bele lehetne nagy ügyel-bajjal fulladni, de az utóbbi öngyilkos jelölteknek határozottan nem ajánlhatom. Csak nyakig megy bele az ember és úgy kell benne lépdelni, mint a debreczeni sintérházon túl a homokban. Ha a vízből kijött az ember, csakhamar azt veszi észre, hogy rizpporral az egész teste be van hintve. Ilyenkor az emberek mind egyformák: fehérek meg a csóka feketék is. Ha kóstoljuk a port, sós-nak érezzük. A víz a testről elpárolgott s finom sóréteg maradt vissza.

Tömve van a koei jövet menet. A publikumot érdemes volna látni alföldi embernek. Ott magyar mindenki: apa, anya, nagypapa, nagyanya, minden rokon, szomszéd, az egész falu, a város, az utas a vasutakon; itt vegyes a kompánia. Leg-

többször magyarul, németül, oláhul és szászul hallunk egyszerre beszélni. A harmadik osztályban együtt ülünk az egyik szakaszban, az egyik szász bank főkönyvelője, egy magasrangú katonatiszt és én. Beszélgetünk hárman. Én töröm a németet, nyilvánvaló tehát, hogy alföldi magyar vagyok, a főkönyvelő csak németül tud, ő tehát szász, a hölgy hol németül hol magyarul beszél. Ebből tehát nemzetiségét el nem dönthetjük, temperamuntuma után ítélve magyar, de vajjon ez nem csal-e?

A közép járótól jobbra 4 hölgy ül. Kettő nyilvánvalólag szász, amit arcukról és abból lehet következtetni, hogy hadilábon állanak a magyar szóval és a művészetükből, nem kultiválják az arcuk festését, a másik kettő magyarul tud és László Fülöpnek kollegái azzal a kis eltéréssel, hogy László a mások arcukéjét festi, hölgyeink azonban nem törődnek a másokéval. Mindezekhez arcok alakulatát véve, magyaroknak kell őket tartanunk. A 4 hölgy együtt beszélget németül, ölében fogja mindenik a fekete viaszkos vászonba takart lepedőt és uszórúhát. Itt ugyanis a takarékosághoz nemcsak az tartozik, hogy harmadik osztályban jövünk-megyünk, hanem az is, hogy 2 éves kivétellel mindenki viszi magával a fürdőruhát, mivel így 10 krral olcsóbb a fürdés.

A többi szakaszban egy helyütt székel, szász és oláh paraszt asszonyok ülnek. Mindenik a maga nemzetiségéhez tartozó mellé húzódik. Megismeri a ruhájáról. Azzal beszélget, azzal értik meg egymást. De nini, az egyik sarokban egy idősebb nő van! Ez lesz a mama. Szőke szásznak néz ki. Szemben vele egy 14 év körüli fiúcska. Ez barna. Arcza színe és alakja oláhra vall. Ez a nőnek a fia. De hogyan? Szász nő nem szokott oláhhoz menni. Mint mondják, egyszer történt, hogy Szászsebesen az oláhok és szászok nagy testvéri barátságot kötöttek a magyar ellen. Ugy gondolták, hogy a magyarok ellen legjobb lesz akként szövetség, hogy szászok és oláhok összeházasodnak. Farsang elején történt a béke barátság, mert a farsangon hat vegyes pár esküdött egymásnak örök hűség, már t. i. olyan vegyes pár, hogy az egyik félszász, a másik oláh volt. Ez a nagy barátság azonban nem tartott sokáig. — A következő farsangon a szász lányok felmondták a szövetséget, okulva elődjek példáján és kiköszarozták az oláh kéréket. Ugy mondják, a 6 párból egynek a házassága lett boldog. Mindegyik párnak a házassága hamar bevégződött, egyik elhagyással, másik elválással. A dolog magyarázatául azt adják a szász hölgyek, hogy az oláh férjek gyöngédsége nem olyan, hogy semmi kívánnivalót nem hagyna hátra. Azt hiszem inkább, hogy azért nem ütött be a házasság, mert számításra alapult. Magam részéről sajnálom, hogy ez a szövetség ilyen hamar felbomlott. Ismerek ugyanis egy fiatal hölgyet, aki az egyik vegyes házasságból született. Az apja volt oláh, az anyja szász. Ez a fiatal hölgy a szépségnek valóságos mintája. Karcsu, magas termet, korom fekete haj, barna arc és nagy égszínkék szem, piros ajkak. A mama mellett a fiúcskával szemben ül egy fiatal hölgy. Szőke, kissé szeplős, komoly arcza. Egész lényében megnyerő. Arcza szászra mutat, kezében lóden-gallér. Ezt a szásznők szerették, tehát hölgyünk szász. Itéletünket azonban hamar hajlandók vagyunk visszavonni, mert a blouse oláh nőt árul el. A szász nők a tiszta fehér és kék csikos blouse-t szeretik, szóval a gyöngé, átmeneti színeket, az oláh hölgyek ellenben jobban szeretik a piros, sárga és más erősebb színű blousokat. A mi hölgyünkön piros csikos blouse van. Ha a ruha

sem igazít el, folyamodjunk máshoz. Figyeljük meg, hogy beszélnek. Ez biztosan eligazít. Egy család tagjai mindig az anyanyelvükön beszélnek együtt. No de csoda! Egyszer németül, másszor oláhul beszélnek. A mamához németül szólnak jobbra, de egymásközött a mama kétgyermeke oláhul beszél majd mindig. Ebből nem igazodunk el. A fürdőruha újságpapírosba van begöngyölve. Nézzük meg milyen nyelvű az az ócska újság, azt azonban olvasták, otthon járatják. A milyen nyelvű az ócska újság, olyan anyanyelvűek utitársaink, no mert csak világos, hogy napilapot mindenki csak olyat járat, a milyen az ő anyanyelve. Az újság oláh! Utitársunk tehát oláhok! Örülök, hogy ha bár nehezen, de mégis megtudtam állapítani utitársaink nemzetiségét. Örömet csak hamar bánat váltja fel, főkönyvelő ugyanis így szól:

„Uram ön téved, vagy talán én tévedek? A hölgyek ugyanis inkább szászok, mint oláhok. A dolog magyarázata a következő: N. N. szász országgyűlési képviselőnek négy leánya van. A két középső közül a kisebbet elvette egy magyar mérnök, a másikat egy cseh katonatiszt, a legnagyobbat egy oláh ügyvéd. Ennek az ügyvédnek a felesége és gyermekei utaznak itt velünk. A legkisebb leány még hajadon. Nem tudom azt, milyen nemzetiségű ember veszi majd el.”

— Én sem tudom. Czipra familia! A nemzetiségi válaszfalakat lerombolja szerelem hatalma.

CSARNOK.

II. Rákóczi Ferencz fejedelem.

(Regényes történet.) (41.)

Irta: **ifjabb Móríc z Pál.**

Rákóczi pápai átok alatt.

Mult a téi. Mult a tavasz. A fűvellésből újra nyereg alá kerültek a kurucz lovak . . . Amde a császáriak ereje egyre növekedett. A kör mind szűkebbre-szűkebbre szorult a kurucz seregék körül. Nem elég, hogy árulások tizedeltek, nem elég, hogy a fekete halál hadsorokat pusztított el, a római pápa, a ki József császárral időközben kibékült, átok alá vetette Rákóczit, a szövetségeket, de különösen azon papokat, akik a fejedelem pártján működtek. Átok alatt hivta el őket, hogy térjenek vissza a törvényes magyar királyhoz, Józsefhez. A pergamentre czikornyázott átoknak a hatása nem maradt el. A papság, a katolikus tisztek és nemesek egymásután oldalodtak el Rákóczi aranyos, golyótépett szabadságharczi zászlói alól.

Az utolsó lovas bravour.

Mindamellett megmutattak a kurucz vitézek, átok ide, átok oda, hogy férfias szív, jó paripa, aczélos marokban, aczél kard, még mindig elsővé emelik a kurucz vitézt. Beleznay János, Kókay Márton, Vajda András, Bottyán tábornok kedves ezredese, három vakmerő kurucz ezredesek, keresztül gázoltak huszárjaikkal a császáriak minden hadvonalain. Fölvágtattak egész Trencsénmegyébe. Ott Puchó városát bevették és megsarczolták. Zsolnánál németeket vagdaltak. És noha minden oldalról rajzottak feléjük a feliasztott labanczok, császáriak, ők minden seregen huszárosan keresztül vágták magukat. Szerencsésen kerültek haza.

Az utolsó diessugarak voltak ezek. Aláhanyatlóban volt Rákóczi napja. Már Erdélyt

teljesen elvesztette. Magyarhoni várait is egymásután szállotta meg a német; mert a vezérek feladták azokat.

A magyar föld hó alatt.

Novemberben már hó alatt pihent a magyar föld. Éhfarkasok kerülgették a falvak alját. Az őrsemek dideregtek az őrhelyükön. Jégesap fagyott a hosszú kurucz bajszokra . . . A fejedelem ez időtájt utazott Patakról Ungvárra, mint maga írja. „életében oly nagy szánakozásra soha nem gerjedt.” Hó alatt szunyadt a föld. Az arcát pirosra fujta a fagyos szél. A fejedelem a merre ment, hosszú kocsis sorokat talált az országuton. Ezek az alsómagyarországi (tul a dunai) és vágyvidéki nemesek s tisztek feleségei voltak. Az ellenség elől menekültek. És a fejedelem előtt sírva emlegettek férjük hűségét, ragaszkodását. A subák alól a hidegtől dermedt kis csecsemők sírása hallatszolt. A félig fagyott sárban s havas latyakban süppedeztek, el-elakadtak a hosszú uttól megviselt szekerek. A szerencsétlen kurucz menyecskék szállásért, élelemért könyörögtek.

A nemes fejedelem szive majd meg szakadt és ily keservesen emlékezik naplójában:

—Állapotuk igen meghatá szivemet: megtettem mindent, mit erettök tehettem, de mindez nem volt elégséges jelen soruk enyhítésére sem, annál kevésbé jövőjük biztosítására . . .

Hóborította az egykor oly virágos magyar földet és dermedt szelek csapkodtak.

Bercsényi muszka segítségért megy.

Bercsényi főgenerális nagy reménykedve indult Lengyelországba, ahol Rákóczi személyes barátának Péter czárnak az első miniszterével, Dolgoruczk herczeggel akart találkozni. Ez a miniszter azzal kecseltette a kuruczokat, hogy a czár erős muszka hadtestet küld a segítségünkre. A vérmes Bercsényi tiszta színméznek vette ezt. E miatt maga a fejedelem is kereste a módot, hogy időt nyerjen. Károlyi utján érintkezésbe lépett az új császári fővezérrel, nem volt az más, mint vuklis Pálfi János bánus uram.

(Folyt köv.)

Ritka alkalom !!

Leszállított árak !

Finom francia batiszt
divatos uj mintákban
27 és 32 kr.

Francia delinek
divatos uj mintákban
37 és 45 kr.

Jó mosó zefirek
15 és 19 kr.

Bosznay J. és Társa
divatáruházában
Debreczen, Kossuth-u. 5.

2051—1903.

Árverési hirdetmény.

A hadhazi ut 8—10 kilométer szakaszán levágott mintegy 40 csomó hosszú akácza f. évi augusztus hó 12-én szerdán d. e. 9 órakor a helyszínen kezdődő nyilvános árverésen eladatik, mely árverésre az érdekeltek ezennel meghivatnak.

Debreczen, 1903. aug. hó.

A városi tanács.

„BIOSKOP“

óriási KINEMATOGRAF.

Debreczen, Szénvásárlér.

Uj képek érkeztek

Párisból.

Senzácziós, naponta

uj műsor.

Kedden utolsó

előadás.

A n. é. közönség pártfogását kéri

NARTEN GYÖRGY,

igazgató.

Schicht-szappan

Védjegy

Szarvas

vagy

kulcs

legkiadósabb és azért a legolesőbb szappan.

Minden ártalmas vegyítéktől tiszta.

Mindenütt kapható!

A vásárlásnál különösen arra vigyázzunk, hogy minden darab szappanon a Schicht név és egy a fenti védjegyekből rajta legyen.

867—1903 v. k. sz.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. jbiróságnak V. 31/9—1902. sz. végzése folytán közhirre tétetik, miszerint Várad István részére ifju Barcsay Miklósné homokkerti lakostól 500 kor. töke, ennek 1896. december 8-tól számítandó 6 % kamatai és eddig összesen 174 k. 26 f. perköltség erejéig törlesztések betudásával 1902. évi jul. hó 17-én biróilag felülfoglalt és 1379 koronára

becsült butorok és egyéb ingóságok 1903 évi aug. hó 13-án d. u. 3 órakor kezdetét veendő és Homokkertenben, alperes lakásán megtartandó nyilvános birói árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizet-s mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Debreczen, 1903. évi július 11-én.

Oláh Géza bir. kiküldött.

Gyakornok felvétetik a „Hortobágy“ gőzmalomban.

MIHALOVITS J.

gyógyszertára s gyógyszerészeti műlaboratoriuma a »Kigyó«-hoz

Debreczenben, Fötér 31. sz.

Ajánlja a következő, közkedveltségnek örvendő készítményeit:

Harmat-crème

arczszépítő s bőrapoló kenőcsét, mely teljesen ártalmatlan, nem zsíroz, tehát nappal is használható s az arcznak üdőséget, finomságot s hamvasságot kölcsönöz. Az arcot tisztítja s fehériti. Kiváló eredménnyel használható arczvörösség, májfolt, sörny, szeplő s egyéb bőrtisztatlanságnál.

— 1 tégely Harmat crème ára 1 korona. —

A kréméhez használandó poudert, a

Harmat-arcpor,

mely az arcznak üde, ifju színt kölcsönöz; három féle színben kapható u. m. fehér, rózsás s crème színben. Kitűnő illata, teljesen ártalmatlan volta s finomsága által vetekedik minden más készítménnyel. — Jól tapad és igen jól fed.

Próbadoboz ára 50 fillér Nagyobb dobozó 1 és 2 korona.

A Mollitergin

a legkiválóbb arc s különösen kéz-bőrapoló folyadék, mely a bőrnek selyemszerű lágyaságot, bársonyszerű finomságot kölcsönöz. Fehériti az arc- s kéz-bőrt. Teljesen ártalmatlan. Nem zsíros s nem piszkítja a ruhát. Hatása bámulatos és rögtöni! Napegette vagy szélkifújta kezeket vagy arczbőrt a legrövidebb idő alatt üdévé, finommá tesz. Megbaruult kezeket, eldurvult kéz-bőrt fehérré, puhává változtat.

Egy üveg Mollitergin ára 1 korona.

Nagy raktár bel- és külföldi gyógyszerkülönlegességekből.

Dr. Borsos-féle Növényi Hajszesz.

Meggátolja a hajkihullást, a fejbőr megkorpásodását, a hajvégek megtörését s megóvja a fejbőr-betegségektől. Illata kellemes. Hatása biztos. Használata egyszerű. Nem zsíroz, nem piszkítja a fehérmüt. Teljesen ártalmatlan. Elősegíti a hajnövést!

— 1 üveg hajszesz ára 1 vagy 2 korona. —

Dr. Borsos-féle Növényi Hajkenőcs.

Azok részére, kik a folyadékot nem kedvelik s inkább a kenőcsnek barátai, készült ugyanolyan ható anyagból s ugyan olyan kiváló hatású hajkenőcs is, mint a Borsos-féle hajszesz. Ezen hajkenőcs is teljesen ártalmatlan. Hatása gyors, biztos!

— 1 tégely Hajkenőcs ára 1 korona. —

A Mihalovits-féle

Iztelen Csukamájolaj

teljesen iztelen s szagtalan készítmény, mely undort nem okoz s e végből a gyermekek azt szívesen szedik.

A Mihalovits féle

China-bor.**China-vas-bor.****Condurangó-bor.****Pepsin-bor.**

1 üveg ára

1 kor. 60 fill.

Szomorodni borból kiváló gonddal készült gyógyborok, melyek gyógyérték tekintetében versenyeznek minden e nemű készítménnyel.